

ĐÁNH GIÁ HIỆU QUẢ VÀ TÍNH ỔN ĐỊNH CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI QUA LĂNG KÍNH PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH

Ngày nhận: 02/5/2013
Ngày nhận lại: 23/7/2013
Ngày duyệt đăng: 28/8/2013
Mã số: 9-13-NCTĐ-90

TS. Võ Hồng Đức
ThS. Nguyễn Đình Thiên
Trường ĐH Mở TP.HCM

Tóm tắt: Đánh giá tín nhiệm ngân hàng đóng vai trò rất quan trọng trong thị trường tài chính. Kết quả xếp hạng là cơ sở cho các chủ thể có liên quan trên thị trường tài chính đánh giá chất lượng các sản phẩm và độ rủi ro, tính ổn định của ngân hàng chính xác hơn. Ngân hàng có tình hình tài chính lành mạnh và ổn định trong hoạt động có cơ hội vay vốn rẻ hơn, tiếp cận thị trường vốn dễ dàng hơn. Trong khi đó, nghiên cứu về đo lường, đánh giá tín nhiệm và xếp hạng ngân hàng chưa được quan tâm đúng mức tại Việt Nam. Mục đích của nghiên cứu này là đưa ra hệ thống 27 chỉ tiêu tài chính nhằm phục vụ cho việc xếp hạng các ngân hàng trong nước. Hệ thống chỉ số tài chính này được xây dựng trên nền tảng: (i) Cơ sở lý thuyết về phân tích báo cáo tài chính ngân hàng; (ii) Các thông lệ ngân hàng quốc tế; (iii) Bằng chứng thực nghiệm từ các quốc gia khác; (iv) Đặc điểm của hệ thống ngân hàng Việt Nam. Qua đó, nghiên cứu sẽ góp phần làm nền tảng cho các nghiên cứu tiếp theo trong việc xếp hạng tín nhiệm (XHTN) hay phân loại các ngân hàng Việt Nam.

Từ khóa: Xếp hạng tín nhiệm, ngân hàng, chỉ số tài chính, tính ổn định, CAMELS.

Giới thiệu

Hệ thống ngân hàng đóng vai trò rất quan trọng trong hệ thống tài chính của quốc gia. Đối với các quốc gia lớn có nhiều sự chi phối vào thị trường tài chính quốc tế như Hoa Kỳ hay Nhật Bản, hệ thống ngân hàng của các quốc gia này có thể ảnh hưởng đến toàn bộ nền kinh tế thế giới. Ngân hàng là định chế tài chính trung gian thu hút vốn và cung cấp tín dụng tạo điều kiện giúp nền kinh tế phát triển. Do đó, sự ổn định của hệ thống ngân hàng đóng góp rất lớn đến sự ổn định của hệ thống tài chính (Philipp và các tác giả, 2006). Kể từ sau khi Lehman Brothers - một trong những ngân hàng lâu đời và hùng mạnh của Mỹ, đổ vỡ, sự nhìn nhận, đánh giá chính xác và sâu sắc hơn những ảnh hưởng của hệ thống ngân hàng đến nền kinh tế và đến thị trường tài chính là yêu cầu cần thiết. Chẳng hạn như, Ủy ban Giám sát Ngân hàng (the Basel Committee on Banking Supervision) đã tiến hành thay đổi

một số quy định đối với hoạt động của ngân hàng, đặc biệt là tỷ lệ an toàn vốn.

Cũng giống như đối với các quốc gia khác, tại Việt Nam, hệ thống ngân hàng đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế. Trong khi đó, chưa có những nghiên cứu cụ thể, chi tiết nhằm cung cấp những bằng chứng khoa học xác đáng để đo lường, đánh giá mức độ ổn định của các ngân hàng trong nước. Hơn bao giờ hết, sự an toàn của hệ thống ngân hàng trong nước cần được chú ý nhiều hơn. Do đó, Ngân hàng nhà nước (NHNN) đã quy định một số chỉ tiêu tài chính của các tổ chức tín dụng phải đạt mức yêu cầu tối thiểu để giảm thiểu rủi ro trong hoạt động (Thông tư 13/2010/TT-NHNN ngày 20/5/2010). Các quy định này được xây dựng mang tính tương đồng với các chuẩn mực của thế giới và được đánh giá rất khắt khe trong bối cảnh hiện nay. Tuy nhiên, những quy định này là cần thiết để các ngân hàng hoạt động ổn định và phát triển bền vững.